

Datum : 19 december 2007
Nummer : 2007/57

Medisch onderzoekers werken niet in ivoren toren

Hoe bepalen universitair medische centra (UMC's) wat zij onderzoeken en houden zij daarbij wel genoeg rekening met wat er leeft in de samenleving? Dat zijn de twee vragen die centraal staan in het advies Onderzoek dat ertoe doet van de Raad voor Gezondheidsonderzoek, dat vandaag verschijnt. De conclusie is dat de UMC's over het algemeen voldoende voeling met de samenleving hebben om een evenwichtig en maatschappelijk relevant onderzoeksprogramma gaande te houden. Maar het zou goed zijn als zij de dialoog met belanghebbenden over hun onderzoeksprogramma zouden intensiveren. Bovendien zouden zij de maatschappelijke impact van hun onderzoek beter zichtbaar kunnen maken.

De mate waarin UMC's in hun onderzoeksprogramma's reageren op vragen over volksgezondheid en gezondheidszorg wordt in het advies *responsiviteit* genoemd. Centrale vragen in het advies zijn hoe de onderzoeksagenda van de UMC's tot stand komt en hoe gewaarborgd kan worden dat daarin voldoende plaats wordt ingeruimd voor de grote vraagstukken in volksgezondheid en gezondheidszorg.

Deze vragen van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport kwamen voort uit de observatie dat sommige onderwerpen, zoals hart- en vaatziekten en kanker, met veel onderzoekscapaciteit worden bediend, terwijl andere, zoals volksgezondheid (*public health*), het met veel minder moeten stellen.

De RGO heeft zich hierover gebogen aan de hand van drie *case studies*: revalidatieonderzoek, onderzoek op het terrein van arbeid en gezondheid en onderzoek naar diabetes mellitus. Deze studies laten zien dat de UMC's zeker responsief zijn, maar dat de mate van responsiviteit wel verschilt. Die verschillen hangen af van externe financiering, maatschappelijke behoefte en draagvlak en zichtbaarheid van patiëntenstromen. Verder spelen ook internationale trends in het wetenschappelijke onderzoek en de onderzoeksinfrastructuur binnen de UMC's een rol.

De RGO stelt vast dat het belangrijk is om de responsiviteit van de UMC's te waarborgen. Dat kan door de invloed van belanghebbenden (*stakeholders*) op de onderzoeksagenda en de evaluatie van onderzoek te versterken. Een voorbeeld van

geslaagde interactie tussen UMC's en belanghebbenden vormen de recent ingerichte academische werkplaatsen voor *public health*, waarin universiteiten en GGD's samenwerken. De RGO vindt dat er ook op landelijk niveau een gestructureerde dialoog moet komen tussen de UMC's en de *stakeholders* over de maatschappelijke behoeften aan gezondheidsonderzoek.

De UMC's doen er verder goed aan om in hun wetenschappelijke jaarverslagen en evaluaties van onderzoek ook informatie over de maatschappelijke impact van hun onderzoek op te nemen. De RGO presenteert een lijst van indicatoren om deze impact zichtbaar te maken. Over vijf jaar zouden de UMC's moeten laten zien wat hun ervaringen zijn met de meting van de maatschappelijke impact en het gebruik van de geselecteerde indicatoren.

Het advies is opgesteld door een commissie bestaande uit:

• prof. dr. J.P. Mackenbach, voorzitter, Erasmus MC • prof. dr. J.M. Bensing, NIVEL • dr. E. Borst-Eilers • prof. dr. L.M. Bouter, VUmc • dr. A.W. Broekmans, Organon N.V. • prof. dr. E.C. Klasen, LUMC • prof. dr. P.J. van der Maas, RGO • prof. dr. H.G.M. Rooijmans, RGO • dr. C. Smit, VSOP • prof. dr. W.J.M. Spaan, ZonMw • prof. dr. C. van Weel, UMC St. Radboud • dr. C.H. Langeveld, secretaris, RGO

De publicatie *Onderzoek dat ertoe doet. De responsiviteit van universitair medische centra op vraagstukken in volksgezondheid en gezondheidszorg* (publicatie nr. 57) is te downloaden van www.rgo.nl en in een papieren versie op te vragen bij het secretariaat van RGO en Gezondheidsraad: fax (070)340 75 23, e-mail order@gr.nl. Nadere inhoudelijke inlichtingen verstrekt dr. J.N.D. de Neeling, tel. (070)340 54 66, e-mail nico.de.neeling@gr.nl.